

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 26. maja 2005*

V zadevi C-77/04,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi Protokola z dne 3. junija 1971 o razlagi Sodišča Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, ki ga je vložilo Cour de cassation (Francija) z odločbo z dne 20. januarja 2004, ki je na Sodišče prispela dne 17. februarja 2004, v postopku

Groupement d'intérêt économique (GIE) Réunion européenne in drugi

proti

Zurich España,

Société pyrénéenne de transit d'automobiles (Soptrans),

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, N. Colneric, sodnica, J. N. Cunha Rodrigues (poročevalec), M. Ilešič in E. Levits, sodniki,

* Jezik postopka: francoščina.

generalni pravobranilec: F. G. Jacobs,
sodna tajnica: K. H. Sztranc, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 8. decembra 2004,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Groupement d'intérêt économique (GIE) Réunion européenne in druge
M. Levis, odvetnik,
- za Zurich España P. Alfredo in G. Thouvenin, odvetnika,
- za francosko vlado G. de Bergues in A. Bodard-Hermant, zastopnika,
- za italijansko vlado I. M. Braguglia, zastopnik, skupaj s P. Gentilijem, avvocato dello Stato,
- za Komisijo Evropskih skupnosti A.-M. Rouchaud-Joët, zastopnik,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi
24. februarja 2005

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 6, točka 2, in določb oddelka 3 poglavja II Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32), kot je bila spremenjena s Konvencijo z dne 9. oktobra 1978 o pristopu Kraljevine Danske, Irske ter Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska (UL L 304, str. 1 in – spremenjeno besedilo – str. 77), s Konvencijo z dne 25. oktobra 1982 o pristopu Helenske republike (UL L 388, str. 1), s Konvencijo z dne 26. maja 1989 o pristopu Kraljevine Španije in Portugalske republike (UL L 285, str. 1) in s Konvencijo z dne 29. novembra 1996 o pristopu Republike Avstrije, Republike Finske in Kraljevine Švedske (UL 1997, C 15, str. 1, v nadaljevanju: Konvencija).
- ² Ta predlog je bil vložen v okviru spora zaradi poziva v zvezi z garancijo, ki so ga vložile zavarovalnice družbe Société pyrénéenne de transit d'automobiles (v nadaljevanju: Soptrans) proti družbi Zurich Seguros, ki je postala Zurich España (v nadaljevanju: Zurich), zaradi porazdelitve odškodnin, ki jih Soptrans dolguje družbi General Motors Espagne (v nadaljevanju: GME), med te zavarovalne družbe.

Pravni okvir

3 Člen 2(1) Konvencije določa:

„Ob upoštevanju določb te konvencije so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.“

4 Člen 6, točka 2, oddelka 2, z naslovom „Posebne pristojnosti“, poglavja II Konvencije določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena tudi:

[...]

2. v tožbi glede garancij ali v drugih intervencijskih tožbah pred sodiščem, kjer teče prvotni postopek, razen če je bil ta postopek začet samo z namenom, izvzeti to osebo iz pristojnosti sodišča, ki bi bilo pristojno v tej zadevi;

[...]“

5 Členi od 7 do 12(a) sestavljajo oddelek 3 z naslovom „Pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem“ poglavja II Konvencije.

6 Člen 7 Konvencije določa:

„Brez poseganja v člen 4 in točko 5 člena 5 je pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem določena v tem oddelku.“

7 Člen 11 Konvencije določa:

„Brez poseganja v člen 10(3) lahko zavarovalnica sproži postopek samo pred sodišči države članice, v kateri ima toženec stalno prebivališče, ne glede na to, ali je toženec zavarovalec, zavarovanec ali upravičenec iz zavarovanja. [...]“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

8 Spor o glavni stvari izhaja iz škode, ki je dne 13. avgusta 1990 nastala na parkirišču, na katerem družba Soptrans, s sedežem v Franciji, zagotavlja shranjevanje novih avtomobilov.

- 9 Soptrans je za škodo, ki nastane na teh vozilih, zavarovan pri GIE Réunion européenne, družbah Axa, naslednici Union des assurances de Paris, Winterthur, naslednici Neuchâteloise, Le Continent in Assurances mutuelles de France (v nadaljevanju vse skupaj: zavarovalnice), ki imajo vse sedež ali podružnico v Franciji.
- 10 Določena vozila, ki so bila poškodovana, so bila last GME in zavarovana pri družbi Zurich s sedežem v Španiji. Po transakciji, ki je bila izvedena v postopku pred sodiščem v Zaragozi (Španija), se je Soptrans zavezal, da bo GME plačal 120.000.000 ESP odškodnine za škodo, ki je nastala na vozilih, katerih lastnica je ta bila.
- 11 Sočasno s tem postopkom je Soptrans pred Tribunal de grande instance de Perpignan (Francija) sprožil postopek proti zavarovalnicam, zato da bi si z njihovo obsodbo zagotovil jamstvo za posledice tožbe, ki je bila proti njemu vložena pred španskim sodiščem.
- 12 Zavarovalnice so nato na podlagi člena L. 121-4 francoskega zakona o zavarovalništvu, s katerim je za primere kopičenja zavarovanj določeno, da se odškodnina, ki jo je treba plačati zavarovancu, sorazmerno porazdeli med različne zavarovalnice, pred navedenim Tribunal de grande instance proti družbi Zurich vložile poziv v zvezi z garancijo. Zurich je izpodbijal pristojnost francoskega sodišča, ki je odločalo v korist sodišča v Barceloni (Španija), kjer ima sedež.
- 13 Tribunal de grande instance de Perpignan je s sodbo z dne 2. februarja 1999 ugotovilo, da so na podlagi člena 6, točka 2, Konvencije pristojna francoska sodišča.

Zurich se je zoper to odločbo pritožil pri Cour d'appel de Montpellier, ki je na podlagi mnenja, da se v tem primeru uporabljajo le določbe oddelka 3 poglavja II Konvencije, navedena sodišča razglasil za nepristojna za odločanje o pozivu v zvezi z garancijo, ki so ga vložile zavarovalnice.

- 14 Te so zato pri Cour de cassation vložile pritožbo, v kateri navajajo, prvič, da se za tožbo glede garancij, ki temelji na kopičenju zavarovanj, ne uporablja člen 11 Konvencije in, drugič, da medsebojna zveza med glavnim postopkom in pozivom v zvezi z garancijo ni eden izmed pogojev za uporabo člena 6, točka 2, Konvencije.
- 15 Ker je Cour de cassation štelo, da je rešitev spora odvisna od razlage Konvencije, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali za poziv v zvezi z garancijo ali intervencijo med zavarovalnicami, ki ne temelji na pogodbi o pozavarovanju, temveč na zatrjevanem kopičenju zavarovanj ali na položaju sozavarovanj, ki spada med zadeve v zvezi z zavarovanjem, veljajo določbe oddelka 3 poglavja II Bruseljske konvencije [...]?

2. Ali se pri določanju pristojnega sodišča ob pozivu za aktiviranje jamstva ali za intervencijo, vloženem med zavarovalnicami, uporablja člen 6, točka 2, in, ob pritrdilnem odgovoru, ali je njegova uporaba odvisna od obstoja medsebojne zveze med različnimi postopki v smislu člena 22 Konvencije ali najmanj od dokaza, da med temi postopki obstaja zadostna medsebojna zveza, ki kaže na odsotnost zlorabe pri izbiri pristojnega sodišča?“

Vprašnji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 16 Oddelek 3 poglavja II Konvencije vsebuje pravila o posebnih pristojnostih v zadevah v zvezi z zavarovanjem.
- 17 V skladu z ustaljeno sodno prakso iz presoje določb navedenega oddelka, glede njegovih pripravljalnih aktov, izhaja, da te določbe, pri tem, da zavarovancu ponudijo širše pristojnosti, kot jih ima na voljo zavarovalnica, in da izključijo vsako možnost dogovora o pristojnosti v korist zadnje, temeljijo na skrbi za varstvo zavarovanca, ki se najpogosteje znajde pred vnaprej določeno pogodbo, o določbah katere se ni več mogoče pogajati, in je ta zato ekonomsko najšibkejša stranka (sodbi z dne 14. julija 1983 v zadevi Gerling in drugi, 201/82, Recueil, str. 2503, točka 17, in z dne 13. julija 2000 v zadevi Group Josi, C-412/98, Recueil, str. I-5925, točka 64).
- 18 Vendar pa naloga varstva pogodbene stranke, ki naj bi bila ekonomsko šibkejša in pravno manj izkušena, zahteva, da naj uporaba pravil o posebni pristojnosti, ki jih Konvencija v ta namen določa, ne vključuje oseb, ki do tega varstva niso upravičene (zgoraj navedena sodba Group Josi, točka 65).
- 19 V tem primeru so, kot izhaja iz spisa, ki je bil predložen Sodišču, zavarovalnice tožile Zurich pred Tribunal de grande instance de Perpignan na podlagi člena L. 121-4

francoskega zakona o zavarovalništvu, ki zavarovalnici, toženi stranki v postopku, ki ga je sprožil zavarovanec, omogoča, da na podlagi kopičenja zavarovanj proti drugim zavarovalnicam vloži poziv z zvezi z garancijo, zato da bi dosegla njihov prispevek k povračilu škode zavarovancu.

- 20 V teh okoliščinah, ko gre za razmerja med poklicnimi udeleženci s področja zavarovalništva, med katerimi za nobenega ni mogoče domnevati, da je glede na druge v šibkejšem položaju, ni upravičeno nobeno posebno varstvo.
- 21 Tako kot je upravičeno poudaril generalni pravobranilec v točki 17 sklepnih predlogov, to razlago potrjujejo zlasti členi 8, 10 in 12 Konvencije, ki jasno zajemajo tožbo zavarovalca, zavarovanca oziroma oškodovanca, in člen 11 iste Konvencije, ki se nanaša na tožbo, vloženo proti zavarovalcu, zavarovancu oziroma upravičencu iz zavarovanja.
- 22 Avtorji Konvencije so namreč izhajali iz predpostavke, da se določbe oddelka 3 poglavja II le-te uporabljajo samo za razmerja, ki jih označuje neravnotežje med vpletenimi, in so zato vzpostavili ureditev posebnih pristojnosti v korist stranke, ki šteje za ekonomsko najšibkejšo in pravno najmanj izkušeno. Sicer pa je člen 12, točka 5, Konvencije iz tega sistema varstva izključil zavarovalne pogodbe, v katerih ima zavarovanec precejšnjo ekonomsko moč.
- 23 Tako je mogoče v skladu z besedilom in z namenom zadevnih določb ugotoviti, da se te ne uporabljajo za razmerja med zavarovalnicami v okviru poziva v zvezi z garancijo.

- 24 Zato je treba na prvo vprašanje odgovoriti tako, da se za poziv v zvezi z garancijo med zavarovalnicami, ki temelji na kopičenju zavarovanj, ne uporabljajo določbe oddelka 3 poglavja II Konvencije.

Drugo vprašanje

- 25 Na podlagi člena 6, točka 2, Konvencije je lahko v primeru tožbe glede garancij ali drugih intervencijskih tožb stranka tožena pred sodiščem, kjer teče prvotni postopek, razen če je bil ta postopek začet samo z namenom, izvzeti to stranko iz pristojnosti sodišča, ki bi bilo pristojno v tej zadevi.
- 26 V postopku v glavni stvari so zavarovalnice tožile Zurich glede garancije pred sodiščem, ki mu je predložil zadevo Soptrans zato, da bi dosegel njihovo obsodbo in da bi si zagotovil jamstvo za vse posledice tožbe, ki jo je proti njemu vložil GME.
- 27 Tožbi, ki so ju sprožili Soptrans in zavarovalnice pri Tribunal de grande instance de Perpignan, je treba tako šteti za prvotni postopek in za tožbo glede garancij v smislu člena 6, točka 2, Konvencije.
- 28 To opredelitev potrjuje Poročilo h Konvenciji o sodni pristojnosti in izvršitvi odločb s civilnega in gospodarskega področja, ki ga je sestavil P. Jenard (UL 1979, C 59, str. 1, 27) in v skladu s katerim je tožba glede garancij opredeljena kot tožba, „ki jo v

postopku vložiti tožena stranka proti tretjemu zaradi povrnitve škode, ki bi bila posledica tega postopka“.

- 29 Uporaba člena 6, točka 2, Konvencije je kljub temu odvisna od spoštovanja pogoja, ki zahteva, da tožba glede garancije ni vložena samo z namenom, izvzeti to osebo iz pristojnosti sodišča, ki bi bilo pristojno v tej zadevi.
- 30 Vendar pa je obstoj zveze med tožbama, o katerih se odloča v postopku v glavni stvari, kot sta poudarila Komisija in generalni pravobranilec v točkah 32 in 33 sklepnih predlogov, neločljivo povezan s samim pojmom tožbe glede garancij.
- 31 Obstaja namreč notranja zveza med tožbo proti zavarovalnici zaradi nadomestila škodnih posledic dogodka, ki ga ta krije, in postopkom, v katerem ta zavarovalnica želi dobiti prispevek od druge zavarovalnice, za katero se šteje, da je krila isti dogodek.
- 32 Nacionalno sodišče, ki odloča v prvotnem postopku, mora preveriti, ali obstaja taka zveza, in sicer tako, da se prepriča, da tožba glede garancije ni vložena samo z namenom, izvzeti toženo stranko iz pristojnosti sodišča, ki bi bilo pristojno v tej zadevi.
- 33 Iz tega sledi, da člen 6, točka 2, Konvencije ne zahteva nobene druge zveze, razen tiste, ki zadošča za ugotovitev, da pri izbiri pristojnega sodišča ne gre za zlorabo.

- 34 K temu je treba dodati, da člen 6, točka 2, Konvencije v zadevah v zvezi s tožbo glede garancije določa zgolj pristojno sodišče in v ničemer ne zajema pogojev za dopustnost v ožjem smislu ter da se je, ko gre za pravila postopka, treba sklicevati na nacionalna pravila, ki jih uporablja nacionalno sodišče (sodba z dne 15. maja 1990 v zadevi Hagen, C-365/88, Recueil, str. I-1845, točki 18 in 19).
- 35 Vendar pa uporaba nacionalnih pravil postopka ne sme ogroziti polnega učinka Konvencije. Sodišče ne sme uporabiti pravil o dopustnosti, določenih v nacionalnem pravu, katerih učinek bi bil omejevanje udejanjanja pravil o pristojnosti, določenih s Konvencijo (zgoraj navedena sodba Hagen, točka 20).
- 36 Glede na zgoraj navedene ugotovitve je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da se člen 6, točka 2, Konvencije uporablja za poziv v zvezi z garancijo, ki temelji na kopičenju zavarovanj, če med prvotnim postopkom in tožbo glede garancije obstaja zveza, ki omogoča ugotovitev, da pri izbiri pristojnega sodišča ne gre za zlorabo.

Stroški

- 37 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

- 1. Določbe oddelka 3 poglavja II Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, kot je bila spremenjena s Konvencijo z dne 9. oktobra 1978 o pristopu Kraljevine Danske, Irske ter Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska, s Konvencijo z dne 25. oktobra 1982 o pristopu Helenske republike, s Konvencijo z dne 26. maja 1989 o pristopu Kraljevine Španije in Portugalske republike in s Konvencijo z dne 29. novembra 1996 o pristopu Republike Avstrije, Republike Finske in Kraljevine Švedske, se ne uporabljajo za poziv v zvezi z garancijo med zavarovalnicami, ki temelji na kopičenju zavarovanj.**
- 2. Člen 6, točka 2, navedene konvencije se uporablja za poziv v zvezi z garancijo, ki temelji na kopičenju zavarovanj, če med prvotnim postopkom in tožbo glede garancije obstaja zveza, ki omogoča ugotovitev, da pri izbiri pristojnega sodišča ne gre za zlorabo.**

Podpisi